



संस्कृतभारती तेलङ्गाणा

पत्रालयद्वारासंस्कृतम् - परिचयपरीक्षा - फरवरी - २०२५

समय: घण्टात्रयम् दिनांक: २३-२-२०२५ पूर्णाङ्कः १००

क्रोधिमाघबहुलदशमी, भानुवासरः

मुख्यसूचना - यत्र संस्कृतेन लेखनीयमिति सूचना अस्ति तत्र अवश्यं देवनागरीलिपिः एव उपयोक्तव्या।

ఎక్కడ సంస్కృతంలో వ్రాయాలని సూచన ఉందో అక్కడ దేవనాగరి లిపిని ఉపయోగించి మాత్రమే వ్రాయాలి.

Wherever there is a suggestion to write in Sanskrit, it should be written using only the Devanagari script.

1. అ) సుక్తిద్వయస్వభాషావివృణుత । రెండుసూక్తులను స్వభాషలో వివరించండి.

(2 x 1 = 2)

Explain any TWO Suktis in your Language.

1. तस्य तदेव मधुरं यस्य मनो यत्र संलग्नम्।
2. आलस्यं हि मनुष्याणां शरीरस्थो महान् रिपुः।
3. मनस्वी कार्यार्थी न गणयति दुःखं न च सुखम्।

आ) द्वयोः श्लोकयोः पदविभागम् अन्वयं च कृत्वा तात्पर्यं स्वभाषया लिखत। రెండు శ్లోకములకు పదవిభాగ-అన్వయములను సంస్కృతములో, తాత్పర్యమును స్వభాషలో వ్రాయండి. Write the division for words and order of words in

(2 x 4 = 8)

SANSKRIT, and meaning of the slokas in your language for any two Shlokas

4. చిత్రకూటమనుప్రాప్య భరద్వాజస్య శాసనాత్॥
రమ్యమావసథం కృత్వా రమమాణా వనే త్రయః॥
దేవగన్ధర్వసంకలాశాస్త్రతే న్యవసన్ సుఖమ్॥
5. తమేవం గుణసంపన్నం రామం సత్యపరాక్రమమ్॥
యౌవరాజ్యేన సంయోక్తుమేచ్ఛత్ ప్రీత్యా మహీపతిః॥
6. రామోఽపి పరమోదారః సుముఖః సుమహాయశాః॥
న చైచ్ఛత్ పితరాదేశాద్రాజ్యం రామో మహాబలః॥

ఇ) దత్తయోః సుభాషితయోః భావం స్వభాషయా లిఖత। ఇవ్వబడిన సుభాషితములయొక్క భావములను స్వభాషలో వ్రాయండి.

(2 x 2 = 4)

Write the meaning of the given Subhashitas in your language.

7. విపది ధైర్యమథాభ్యుదయే క్షమా సదసి వాక్పటతా యుధి విక్రమః॥
యశసి చాభిరుచిర్వసనం శ్రుతౌ ప్రకృతీసిద్ధమిదం హి మహాత్మనామ్॥
8. సాధూనాం దర్శనం పుణ్యం తీర్థభూతా హి సాధవః॥
తీర్థం ఫలతి కాలేన సద్యః సాధుసమాగమః॥

ఈ) చాటుశ్లోకస్య భావం స్వభాషయా వివృణుత। చాటుశ్లోకముయొక్క భావమును స్వభాషలో వివరించండి.

(1 x 2 = 2)

Explain the meaning of the chaatushloka in your language.

9. క్షాలయమి తవ పాదపద్మం నాథ దారుదృషదో కిమంతరమ్॥
మానుషీకరణచూర్ణమస్తి తే పాదయోరీతి కథా ప్రధీయసీ॥

ఉ) ప్రదత్తసమస్యాయాః అర్థం స్వభాషయా వివృణుత। ఇచ్చిన సమస్యయొక్క అర్థమును స్వభాషలో వివరించండి.

(1 x 2 = 2)

Explain the meaning of the given riddle in your language.

10. అహం చ త్వం రాజేంద్ర లోకనాథౌ ఉభావపి॥
బహుగ్రీహిరహం రాజన్ షష్ఠీతత్పురుషో భవాన్॥

2. అ) త్రియాణాం ససందర్భ వాక్యార్థ స్వభాషయా లిఖత। మూడింటికి సందర్భసహితవాక్యార్థాన్ని స్వభాషలో వ్రాయండి.

Explain any THREE with reference to context.

(3 x 3 = 9)

11. త్వ విచారమూఢః।

12. త్వమపి పరాధీనః క్షలు।

13. పునః ఆగత్య తత్రైవ భవాన్ వసతు।

14. శౌర్యరహితా నీతిః ప్రయోజనాయ న।

ఆ. దశప్రశ్నానాం సంస్కృతేన ఉత్తరాణి లిఖత। పదిప్రశ్నలకు సంస్కృతంలో సమాధానాలను వ్రాయండి.

Answer any TEN in Sanskrit.

(10x1=10)

15. కుశస్య పితామహః కః?

16. విద్యా, ధర్మః, ధనం చ కేన నియమేన పూర్వంతే ?

17. కే జ్యేష్ఠాః న భవంతి ?

18. భరతః రామం మిలित्వా కిం ప్రార్థితవాన్ ?

19. కర్మణి ప్రయోగే కర్మపదం కस्याం విభక్తౌ భవతి ?

20. పండితసకాశాత్ ప్రాప్తజ్ఞానేన కః నష్టః భవతి ?

21. నాభ్యర్థితః జలధరః కిమర్థం జలం దదాతి ?

22. దిలీపః స్వశరీరం కిమర్థం సింహాయ సమర్పయితుం సిద్ధః అభవత్ ?

23. భావే ప్రయోగే కీదృశాని క్రియాపదాని భవంతి ?

24. పూర్ణప్రత్యయేన 92 సङ्ख्या లిఖత।

25. కీదృశః వృద్ధః ఆశాపిండమ్ న ముञ्చతి ?

3. అ) పञ్చపదాని ఉపయజ్య స్వీయవాక్యాని సంస్కృతేన లిఖత। ఐదుపదాలను ఉపయోగించి సంస్కృతంలో స్వంతవాక్యాలను వ్రాయండి. Using 5 words write your own sentences in Sanskrit.

(5 x 1 = 5)

26. లఘునా

27. కస్మైచిత్

28. శ్రూయంతామ్

29. ఆగతాః

30. పాలనీయమ్

31. అపీయత

32. పూజయేత్

ఆ) షణ్ణామ్ అర్థాన్ స్వభాషయా లిఖత। ఐదైనా ఆరుపదాలకు స్వభాషలో అర్థాలను వ్రాయండి.

Write the meanings of any SIX in your language.

(6 x ½ = 3)

33. కేదారః

34. చిక్రోడః

35. ఉపసేచనమ్

36. ఆన్తమ్

37. ప్రావారకమ్

38. ఘట్టః

39. సకాశాత్

40. కారణం

ఇ) షణ్ణామ్ పదానాం సంస్కృతపదాని లిఖత। ఐదైనా ఆరుపదాలను సంస్కృతంలో వ్రాయండి.

Write the Sanskrit words of any SIX words.

(6 x ½ = 3)

41. కాటుక

42. లాఠీ

43. కూతురి కూతురు

44. ఇసుక

45. ఎన్వలప్ కవర్

46. ఊరగాయ

47. దవడ

48. కందిరీగ

41. కాజల్

42. కుర్తా

43. బేటి కీ బేటి

44. రేత్

45. లిఫాఫాకవర్

46. అచార

47. జబ్బా

48. తతేయా

41. Eyetex

42. Punjabi shirt

43. Daughter's daughter

44. Sand

45. Envelope cover

46. Pickle

47. Jaw

48. Wasp

ई) पञ्चपदानि विभज्य सन्धिनाम संस्कृतेन लिखत। ఐదుపదాలను విడదీసి సంస్కృతంలో సంధిపేరు వ్రాయండి. Split any

FIVE words and write their names in Sanskrit. पाँचपदों का विभाजन करके नाम संस्कृत में लिखिए। (5 x 1 = 5)

49. हरये

50. वधूर्मिका

51. मन्वन्तरम्

52. गणेशोपासनम्

53. देशोऽयम्

54. वसन्तऋतुः

55. महर्षिः

उ) पञ्चपदानि योजयित्वा सन्धिनाम संस्कृतेन लिखत। ఐదంటిని కలిపి వాటి సంధి పేరును సంస్కృతంలో వ్రాయండి. Join the

any FIVE words and write their names in Sanskrit. पाँचदों का जोड़के सन्धि का नाम संस्कृत में लिखिए। (5 x 1 = 5)

56. मातृ + अर्चना

57. नै + अकः

58. वर्षा + ऋतुः

59. पार्वती + ईशः

60. परम + औचित्यम्

61. प्राचीन + उक्तिः

62. नि + अवर्तत

ఉ) గణే అనర్హ పదం పృథక్ కరుత। విజాతీయపదాన్ని వేరుచేసి వ్రాయండి. Pick the odd one out.

(6 x ½ = 3)

63. పులహః, అఙ్గిరసః, క్రతుః, మాండవ్యః
64. వనదుర్గమ్, కుశదుర్గమ్, మహీదుర్గమ్, మృదుదుర్గమ్
65. గజః, ధ్వజః, రథః, అశ్వః
66. ధాతుః, అక్షరమ్, వాక్యమ్, పదమ్
67. ధనమ్, జ్ఞానమ్, అన్నమ్, సన్నమ్
68. సమ్మిల్య, మిలన్తీ, మేలెతుమ్, మిలతి

4. ఆ) ఆవరణే దత్తపదస్య ఉచితవిభక్తిరూపేణ రిక్తస్థానాని పూరయత। కుండలిలో ఇచ్చిన పదముయొక్క సరియైన విభక్తి రూపముతో ఖాళీలను పూరించండి. Fill in the blanks with the suitable vibhakti form of the word given in brackets. (5x1=5)

69. రచయితా ----- అనువాదం కరోతి. (వాక్య)
70. సతీశః ----- మిత్రైః సహ క్షేలతి. (త్రీణి)
71. పరీక్షార్థ ----- ప్రదేశేభ్యః ఛాత్రాః ఆగచ్ఛన్తి. (కిమ్ + చిత్ / చన)
72. సః ----- లెఖన్యా లిఖతి. (సుందర)
73. ----- గీతాని గాతవ్యాని. (కర్షక)

ఆ) పార్శ్వే దత్తేభ్యః పదేభ్యః ఉచితపదం చిత్వా రిక్తస్థానం పూరయత। ప్రక్కనగల పదములలో సరియైనదానిని ఎంచుకొని ఖాళీలను పూరించండి. Choose the correct word out of the choices given beside to fill in the blanks. (10 x ¼ = 5)

74. నృపః ఆక్రందనం -----। (శ్రుతమ్ ✓ శ్రోతుమ్ శ్రుతవాన్ శ్రోష్యేతే)
75. మాలత్యా నృత్యమన్దిరం -----। (గమ్యతే ✓ నత్వా భ్రమతి శలాఘ్యధ్వే)
76. ----- నగరేషు జలసమస్యా ఉత్పన్నా భవతి। (కస్యేచిత్ కేశ్చిత్, ✓ కేషుచిత్, కాసుచిత్)
77. మానవానాం మహాశత్రుః -----। (కారుణ్యమ్, వలమ్బః, ఆలస్యమ్, అతిసజ్జనత్వమ్)
78. కుశః సరయూ ----- జలక్రీడాం కృతవాన్। (నదీం నద్యాః నదే నద్యాం ✓)
79. మయా వృక్షః -----। (ఆరోఢవ్యః ✓ ఆరోహితవ్యః ఆరూఢా ఆరూఢవాన్)
80. ఛాత్రైః ఉత్తరాణి -----। (లిఖేయః, లిఖ్యతామ్, ✓ లెఖనీయమ్, లిఖన్తామ్)
81. వందనా ----- గీతాధ్యాయం పఠితవతి। (అఞ్ఠమ్, అఞ్ఠమం, ✓ అఞ్ఠమీం, అఞ్ఠమాం)
82. అన్వయరచనా యాం ప్రథమః అభిజ్ఞాతవ్యాంశః -----। (క్రియా, ✓ కర్తా, భావః, కాలః)
83. భర్తుః అనుజస్య భార్యా ----- భవతి। (ననన్దా, భాతృజాయా, భార్యవ్యా, యాతా)

5. ఆ) కృదంతాని ఉపయుజ్య అథో దత్తవాక్యానాం ప్రయోగపరివర్తనం కరుత। కృదంతాలను ఉపయోగించి క్రింద ఇచ్చిన వాక్యాలకు ప్రయోగపరివర్తన చేయండి. Transform the sentences given below into the kridantas. (5 x 1 = 5)

84. బుద్ధః సర్వాన్ అక్షమత । 85. గోపాలకాః పథ్యాని పఠేయః।
86. బాలాః చలచ్ఛిత్రం అపశ్యన్। 87. నటాః నాటకాని అభ్యనయన్। 88. భారతీయః నదీః పూజయేత్।

ఆ) ప్రథమపదద్వయం పరిశీల్య తృతీయపదస్య యోగ్యం పదం లిఖత। మొదటి రెండు పదాలను పరిశీలించి మూడవ పదానికి తగిన పదాన్ని వ్రాయండి. Write the suitable form for the third word by observing the first two words. (5 x 1 = 5)

89. ఆగచ్ఛతి - ఆగచ్ఛేత్ ఆనయన్తి - _____
90. నృత్యతి - నర్తన్త్వా పరిష్కరోతి - _____
91. అఖాదః - అఖాదత అపిబః - _____
92. దృశ్యతే - అదృశ్యత గమ్యతే - _____
93. పఠతు - పఠ్యతామ్ కరోతు - _____

ఇ) ప్రయోగపరివర్తనం కురుత। ప్రయోగపరివర్తనం చేయండి. Change the voice.

(6 x 1 = 6)

94. . आरक्षकेण चोरः ताडनीयः।
95. तया लेखनी विस्मृता।
96. पार्वत्या प्रश्नः प्रष्टव्यः।
97. भवद्भिः कार्यं क्रियताम्।
98. गीतकारेण गीतं रचनीयम्।
99. ऋषयः मन्त्रान् पठितवन्तः।

6. ఆ) అధో దత్తం పరిచ్ఛేదం సంస్కృతేన అనువదత। దిగువన ఇవ్వబడిన పేరాను సంస్కృతంలోకి అనువదించండి.

Translate the paragraph into Sanskrit.

(5 x 1 = 5)

100. పూలదండలు తేబడ్డాయి కదా! వాటిలో మంచివి దేవునికి సమర్పింపబడాలి. పిల్లలు వాటిని కింద పడవేయవచ్చును.

మూచేత అవి రక్షించబడ్డాయి. మీరు రేపు రావాలి, మర్నీపోకండి.

100. फूल मालाएँ लायी गयी हैं! उनमें से सर्वोत्तम को भगवान को अर्पित किया जाना चाहिए।

बच्चे इन्हें गिरा सकते हैं। वे हमारे द्वारा बचाए गए थे। तुम्हें कल आना ही है, भूलना मत।

100. The garlands have been brought! The best of them should be offered to God.

The children may drop them. They have been saved by us. You must come tomorrow, don't forget.

आ) अधो दत्तानि वाक्यानि स्वभाषया अनुवदत। దిగువన ఇవ్వబడిన వాక్యాలను స్వభాషలోకి అనువదించండి.

Translate the sentences into your language.

(5 x 1 = 5)

101. वृद्धैः उपविश्यताम्।
102. बालकैः धावनीयम्।
103. भवद्भिः परीक्षाः लिख्यन्ताम्।
104. सर्वकारेण सायुधदलानि प्रेषितानि।
105. अस्माभिः संस्कृतं संस्कृतिश्च रक्षणीये।

इ) शुद्धं कृत्वा पूर्णवाक्यं पुनः लिखत। వాక్యాలను సరిచేసి మరల వ్రాయండి. Correct and rewrite the sentences.

(3 x 1 = 3)

106. ते उत्तमासु पत्रेषु समाधानानि लिखति।
107. यूयं कस्यचित् भिक्षुकाय धनं यच्छतु।
108. ततः त्रयोविंशतितमं बालिकां गृहं प्रेषयतु।